

10. ročník česko-slovenského kola Studentské vědecké konference v Telči (24.–26. 5. 2011)

Evelyne Koubková, FF UK, Ústav filosofie a religionistiky

Letošní ročník Studentské vědecké konference (dále jen SVK) se konal 24.–26. 5. v Telči, kde jsme byli ubytováni v nádherném prostředí čerstvě zrekonstruované bývalé jezuitské koleje přímo naproti zámku. Vedle zástupců Ústavu religionistiky Filosofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, který měl 10. ročník pod svým patronátem, a Katedry porovnávací religionistiky Filosofické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě letos dorazili i vyslanci Ústavu filosofie a religionistiky Filosofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Shromáždění všech dorazivších religionistů bylo zahájeno krátkou prezentací jednotlivých pracovišť a informacemi o chystaných konferencích mezinárodní úrovně. Zatímco pro mne byla novinkou například zářijová konference v Bud(h)apešti, ostatní účastníky myslím upoutala zpráva o založení Pražského religionistického spolku (PRS). Tak už při tomto prvním setkání začal všim prostupovat lehký a sympatický religionistický humor, který doprovázel i následné seznamovací hry na dvoře bývalého konventu a samozřejmě i zbytek večera strávený v přilehlých hospůdkách.

Druhý den nás hned po snídani čekaly první prezentace soutěžních studentských prací, jejichž pořadí určil los. Každý příspěvek byl omezen délkou 25 minut a k němu se vážící diskuse směla trvat maximálně 15 minut, což samozřejmě nikomu nebránilo své otázky a úvahy konzultovat s autorem kdykoli mimo čas samotných prezentací.

Dopolední blok zahájil Vojtěch Kaše z brněnské Masarykovy univerzity se svojí prací na téma *Kam se poděla ryba? Dějiny jedné (možné) křesťanské reprezentace*, v níž se pod vlivem kognitivní religionistiky věnoval důvodům, proč se v křesťanství neujalo ztotožnění ryby s Ježíšem Kristem, přestože původně nebylo nijak teologicky nekorektní. S pomocí Sørensenovy teorie konceptuálního míšení dospěl k závěru, že ryba si na rozdíl od chleba a vína uchovává charakter živočicha s individuálními rysy, a ne pouhého artefaktu, což snižuje její nosnost nadpřirozené složky. Diskuse se hned u tohoto prvního příspěvku rychle stočila na velmi abstraktní rovinu týkající se obecně paradigmat v religionistice, na což po čtvrt hodině doc. Bělka reagoval glosou, že diskuse na téma „kam se poděla ryba?“ se přenesla k otázce „kam se poděla religionistika?“ a tedy je na čase diskusi ukončit. Ve výsledku však tato debata ve znamení konfrontace kognitivního a hermeneutičtějšího přístupu neustala až do konce našeho telčského pobytu.

Jako druhý se představil bratislavský religionista Jakub Špoták, který se ve své práci *Božstvo Bolon Yokt'e a Tortuguero monument: Koniec mayského kalendára z pohľadu epigrafie* zabýval mírou opodstatněnosti dnes populární představy o konci světa v roce 2012. Na základě výkladu o mayské matematice a obdivuhodně komplexním kalendáři tohoto národa nás ujistil, že z epigrafického materiálu není možné na žádné podobné scénáře usuzovat. V diskusi se pak tematizovala především relevance kladení otázky tohoto druhu v religionistickém bádání.

Potom vystoupila Andrea Beláňová z brněnské religionistiky s přednáškou *Aplikace strukturální analýzy na japonský mýtus*. Pokusila se v ní prozkoumat možnosti uplatnění přístupu Lévi-Strausse na materiál z velmi odlišného kulturního okruhu, než s jakým tento strukturální antropolog sám pracoval, konkrétně na japonský mýtus o zničení slunce. Přesvědčivost této jinak podnětné analýzy bohužel zmenšilo nedodržení základního Lévi-Straussova předpokladu práce s více verzemi mýtu současně.

Po společném obědě navázala příspěvkem na téma *Teoretické a metodologické východiska pre spracovanie výskumu poverových a magických predstáv* Lenka Horáková z bratislavské katedry. Její odvážné rozhodnutí zpracovat ladem ležící obsáhlou databázi katedry porovnávací religionistiky zachycující výpovědi obyvatel Slovenska, Rumunska, Srbska a Maďarska o jejich lidových pověrách a magických představách, vyústil v tuto metodologickou práci a z ní vycházející, praktičtěji zaměřenou práci diplomovou. Jako slabina projektu se jevílo užití nedostatečně definovaných pojmů „pověra“ a „magická představa“ či „praktika“, na jejichž problematičnost vyplývající z neexistence adekvátnějších termínů nebylo autorkou poukázáno.

Jako předposlední vystoupil Tomáš Melichárek z Masarykovy univerzity a představil nám svou *Analýzu členské základny Muslimské náboženské obce v letech 1940–1945*, vycházející z práce s fragmentem kartotéky MNO z těchto let, kterou brněnský student dle svých slov „obdržel v krabici od bot“. Kromě obecného rozboru struktury MNO a jejího financování práce obsahovala i zajímavou případovou studii uzavřené komunity albánských cukrářů, pravděpodobně náležejících k bratrstvu bektášíja.

Přehledku soutěžních prací pak zakončila bratislavská studentka Michaela Šimonová tématem *Interpretácia vybraných islandských mýtov v dánskom komikse Valhalla*. Osvěžující prezentace zaplněná obrázky dánského kreslíře Petera Madsena bohužel spíše jen rekapitulovala děj komiksových epizod a jejich jednotlivých odlišností od staroseverských mýtů, a tak teprve z následné diskuse začaly vyplývat možné cesty vedoucí k vysvětlení těchto moderních mytických transformací i způsoby pojetí komiksu jako pramene, ať už primární, nebo sekundární povahy.

Porota, složená ze zástupců všech zúčastněných pracovišť, se poté shodla na udělení 1. místa Vojtěchu Kašemu, 2. místa Tomáši Melichárkovi a na 3. místo dosadila Jakuba Špotáka. Současně probíhající všeobecné hlasování se lišilo jen ve 3. místě, na kterém se umístil Jakub Špoták zároveň s Andreou Beláňovou. Soutěžící obdrželi knihy s religionistickou tematikou a vítěz pak měl tu čest sehrát při poslední kolektivní hře roli chazarského chána, rozhodujícího se pro vhodné náboženství. Cenou přidělenou nejpřesvědčivějšímu družstvu byl soudek piva, který však účastníci SVK vypili svorně bez ohledu na družstva, a to při sledování vybraných epizod seriálů Simpsonovi, Futurama a South Park – jak jinak než s náboženskou tematikou.

Poslední večer se poté protáhl pro mnohé z nás do brzkých ranních hodin, kdy jsme spolu nadšeně debatovali, většinou o religionistických přístupech. Všestranně otevřená atmosféra pomohla překonat rozdílné názory, příjemným způsobem inspirovala k dalšímu směřování v oboru a motivovala k účasti na dalších akcích podobného druhu. Dosud ne příliš účastná Praha se pod záštitou studentského

Pražského religionistického spolku (PRS) ráda ujala organizace příštího ročníku česko-slovenského kola SVK, což se setkalo se všeobecnou podporou. Doufám, že se náš patronát vydaří podobně jako letošní konference, a to nejen po stránce organizační.